

**Sihhat ve İçtimai Muavenet Vekâleti hastane ve réhabilitation müesseselerinde mütedavil sermaye tesisine dair kanun lâyihası ve Sihhat ve İçtimai Muavenet, Maliye ve ve Bütçe encümenleri mazbataları
(1/184)**

T. C.

Başvekâlet

Tetkik Dairesi

Kanunlar ve Kararlar

Sayı : 71-2864, 213

27 . I . 1955

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Sihhat ve İçtimai Muavenet Vekâleti hastane ve réhabilitation müesseselerinde mütedavil sermaye tesisine dair Sihhat ve İçtimai Muavenet Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise takdimi İcra Vekilleri Heyetince 22 . XII . 1954 tarihinde kararlaştırılan kanun lâyihasının esbabı mucibesiyile birlikte sunulmuş olduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil

A. Menderes

ESBABI MUCİBE

Yurdumuzda hastane ve sair sıhhi müesseselerle bu müesseselerdeki yatak adedinin son dört sene zarfında büyük bir hızla artırılmış olmasına rağmen halkımızın sağlık sahasındaki ihtiyacına henüz cevap vermiş durumda olmadığımızı da kabul etmek mecburiyetindeyiz.

Bu inkişafın güç olmasında başlıca âmillerden biri de nüfus nispetine göre tesisi lâzımgelen yatak adedinin bütçeye tahmil edeceği azim malî külfettir.

Memleketimizde sağlık hizmeti gerek koruyucu ve gerekse tedavi edici sahalarda parasızdır. Hastanelerimize müracaat edenlerin hemen tamamı meccanen tedavi edilmektedir. Ancak muhtaç olmıyan kimselerden istisnaen alınan ücret hiç denecek kadar azdır. Buna mukabil müesseselerimiz bu ücretten de istifade edememekte ve ihtiyaçlarını malî hükümler dairesinde bütçede mevzu tahsisatla mukayyet olmak üzere zamanında temin edememektedir.

Halbuki sıhhi müesseselerimizde derhal temini lâzımgelen veya hastalara derhal tattıkları icabeden birçok maddelerin istendiği anda hazır bulundurulmasındaki zarureti malûm bulunmaktadır.

Bu formaliteler hastanelerimize lüzumlu bâzı maddelerle ilâçların satın alınmasında güçlükler tevlidetmekte ve zamanında halledilmiyen bu mevzular müesseselerin sıkıntılı durumunu bir kat daha artırmaktadır. Diğer taraftan şiddetle ihtiyaç hissedilmesi yüzünden piyasadan sık sık kaybolan Röntgen filimleriyle muayene, tahlil ve tedavi için lüzumlu ilâç ve sair maddelerin bilhassa cezaseni bulunmıyan yerlerdeki hastanelerimizde her an hazır bulundurulmasının âmme sağlığı bakımından ne derece isabetli olduğu da arzdan varestedir.

Bu sebepledir ki hastanelerimiz mütedavil sermaye kanununun, bütçe tahsisatından ayrı olmak üzere, elde edecekleri gelirlerle bu noksanları zamanında telâfi edebilecekler ve müesseselerin te-kâmülünü kendi faaliyetleriyle sağlayacaklardır.

Bunlardan başka Sihhat ve İçtimai Muavenet Vekâletinin ele aldığı mühim bir mevzuun inkişafı noktasından bu kanun büyük bir fayda temin edecektir. Filhakika şimdilik bâzı verem hastanelerimizde kurulmuş olan Rehabilitasyon müesseselerinde hastalara sıhhi bir rejim altında

öğretilmekte olan bâzı sanatların daha mükemmel bir hale gelmesi için bu müesseselerin mütedavil sermaye esasına uygun bir şekilde işletilmesi ve bunlara mahsus sermayenin daima döner bir halde bulundurulması lâzımgelmektedir. Bu suretle hastalıktan tamamen şifayap olmuş vatandaşların hayat mücadelesinde muvaffak olmalarını teminen hastaneden ayrılmadan evvel bu müesseselerin muayyen bir sanat şubesinde çalışmak suretiyle elde ettikleri kazancı biriktirerek kendilerine ufak bir sermaye de sağlanmış olacaktır.

Lâyihanın birinci maddesi : Yukarda izah edilen sebep ve maksatlarla, hastanelerimizle buna bağlı Rehabilitasyon müesseselerimizde, başhekimin mesuliyeti altında bir mütedavil sermaye idaresi kurulmasını âmir bulunmaktadır.

İkinci maddesi : Bu idarenin faaliyetini tedvir etmesi için 500 000 lira mütedavil sermayenin kabul ve bunu idare ve tevzi salâhiyetinin Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekâletine tevdi edildiğine dairdir.

Üçüncü maddesi : Mütedavil sermaye idaresine, bu hizmetleri ifa sırasında, lüzumlu her türlü maddeleri satınalma ve satma salâhiyeti tanınmaktadır.

Dördüncü madde : Bu baptaki talimatnamesi mucibince hastanelerde ücretle yapılacak her türlü muayene, tedavi, tahlil ve tetkik ve Rehabilitasyon müesseselerinde imâl edilip satılacak mevadda taallûk eden paraların tahsil salâhiyetinin bu idareye ait bulunduğu hakkındadır.

Beşinci madde : Tahsil edilecek bu meblâğdan bütçe ile yatak başına kabul edilen genel gider tutarının, ameliyat masraflarının her üç ayda bir hazineye yatırılacağına ve bakiye paranın idarenin varidatını teşkil edeceğine dair hükmü ihtiva etmektedir.

Altıncı maddesi : Döner sermayenin ne şekilde işletileceği, merkez ve vilâyetlerdeki teşkilâtın nasıl kurulacağı, malî ve idarî muamelelerin ne suretle yürütüleceği ve döner sermaye işlerinde çalışacak bilûmum personele verilecek ücretler hakkında Maliye ve Sıhhat ve İçtimai Muavenet vekâletleri tarafından müştereken bir talimatname çıkarılacağını göstermektedir.

Yedinci maddesi : Mütedavil sermayenin sarf ve kabzı muamelâtının Umumi Muhasebe Kanunu ile Artırma, Eksiltme ve İhale Kanunu hükümlerine tâbi olmadığını ancak her yıl sonunda Divanı Muhasebat tetkikine arz olunacağını ifade etmektedir.

Sekizinci maddesi : Kanunun meriyet tarihini tesbit etmektedir.

Dokuzuncu maddesi : Bu kanun hükümlerinin tatbikine Maliye ve Sıhhat ve İçtimai Muavenet vekillerinin memur olduğuna taallûk etmektedir.

Sıhhat ve İctimai Muavenet Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Sıhhat ve İç. Mu. Encümeni

Esas No. 1/184

Karar No. 8

17 . II . 1955

Yüksek Reisliğe

Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekâleti hastane ve réhabilitation müesseselerinde mütedavil sermaye tesisine dair olup Yüksek Riyasetçe encümenimize havale buyurulan kanun lâyihası vekâlet mümessilleri huzuriyle müzakere ve tetkik edildi.

Kanun lâyihasının esbabı mucibesinde Hükümetçe vâzihan ifade edildiği gibi büyük bir ihtiyaca cevap teşkil edeceği kanaatine varılarak heyeti umumiyesinin kabulüyle maddelerin müzakeresine geçilmiştir.

Birinci ve üçüncü mddeler tadilen ve diğer maddeler aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Maliye Encümenine gönderilmek üzere Yüksek Riyasete arz ve takdim

kılmır.

Sıhhat ve İctimai Muavenet Encümeni Reisi

Ankara

T. V. Öz

M. M.

Gümüşane

Z. Başağa

Bilecik

T. Oran

Denizli

A. R. Karaca

Konya

S. S. Burçak

İzmir

N. Incekara

Kâtip

Konya

A. Koyuncu

Çankırı

K. Çıgman

İstanbul

Z. Tarver

Niğde

H. Ülkü

İçel

M. Mutlugil

İmzada bulunamadı

Maliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Maliye Encümeni

Esas No. 1/184

Karar No. 49

19 . IV . 1955

Yüksek Reisliğe

Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekâleti hastane ve réhabilitation müesseselerinde mütedavil sermaye tesisine dair olan kanun lâyihası, Hükümet mümessillerinin iştirakiyle encümenimizde müzakere edildi.

Sıhhat ve İctimai Muavenet Encümeninin mazbatası müzakereye esas tutulmuş ve hükümetin esbabı mucibe lâyihasında izah olunan hususlar muvacehesinde lâyihamın kanunlaşmasında fayda mülâhaza edilmiş ve Sıhhat ve İctimai Muavenet Encümeninin tadil metni encümenimizce de aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Bütçe Encümenine tevdi

buyurulmak üzere Yüksek Riyasete sunulur.

Maliye En. Reisi Y.

Mazbata Muharriri

Hakkâri

Ü. Seven

Afyon K.

O. Talu

İmzada bulunamadı

Çorum

Ş. Gürses

Kars

R. Çakır

Seyhan

M. Akçala

Kâtip

Kayseri

H. Kurmel

Bolu

S. Baysal

Erzurum

S. Erduman

Tokad

Ö. Sunar

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe Encümeni
Esas No. 1/184
Karar No. 93

10 . V . 1955

Yüksek reisliğe

Sihhat ve İctimai Muavenet Vekâleti hastane ve réhabilitation müesseselerinde mütedavil sermaye tesisine dair Sihhat ve İctimai Muavenet Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince Yüksek Mecelise takdimi kararlaştırılıp Başvekâletin 27 . I . 1955 tarihli ve 71/2864 sayılı tezkeresiyle gönderilen kanun lâyihası, Sihhat ve İctimai Muavenet ve Maliye encümenleri mazbatalarıyla birlikte encümenimize havale edilmiş olmakla Maliye ve Sihhat ve İctimai Muavenet vekâletleri mümessilleri hazır oldukları halde tetkik ve müzakere edildi.

Kanun lâyihası, gerekçesinde yazılı mucip sebeplere istinaden Sihhat ve İctimai Muavenet Vekâletince lüzum görülecek hastanelerde ücretle yapılacak her türlü muayene, tedavi, lâboratuvar tetkik ve tahlil işlerini tedvir ve réhabilitation müesseselerinin işletmesini temin etmek üzere (500 000) lira mütedavil sermaye verilmesini istihdaf etmektedir.

Lâyiha hakkında encümenimizde cereyan eden müzakerelerde gerek lâhiyanın tedvin şekli, gerek mütedavil sermaye olarak tahsis edilen miktarın kifayetsizliği üzerinde durulmuş neticede lâyihanın maddeleri için icapları göz önünde bulundurularak yeniden hazırlanmak ve mütedavil sermaye miktarı da bir milyon liraya çıkarılmak suretiyle tesbit ve kabul edilmiştir.

Encümenimizce hazırlanan lâyihanın 3 neü maddesinde, mütedavil sermayenin işletilmesine

mütaallik her türlü malî ve idari muamelelerin yürütülme şekline ait esasların Maliye ve Sihhat ve İctimai Muavenet vekâletlerince müstereken tesbit edileceği tasrih olunmuştur. Bu hususun bir talimatname ile temin edileceği aşikârdır. Hastanelerde ve bilhassa Réhabilitation müesseselerinde döner sermayeden lüzumu halinde yevmiye ile işçi ve teknisiyen istihdamı imkânı mevcut olacağı mütalâa edilmiştir.

Kanun lâyihası Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis	M. M.	
Rize	İstanbul	Afyon K.
İ. Akçal	H. Hüsmen	M. Â. Ülgen
Aydın	Balıkesir	Çankırı
Z. Uray	S. Yırcalı	T. Uygur
Çoruh	Denizli	Diyarbakır
Y. Gümüşel	M. Karasan	Y. Azizoglu
Diyarbakır	İzmir	Kırklareli
İ. H. Tiğrel	B. Bilgin	Ş. Bakay
Muğla		Niğde
N. Poyrazoğlu		H. A. Göktürk
İmzada bulunamadı		
Ordu	Sinob	Sivas
R. Aksoy	N. Sertoğlu	A. Özel
Trabzon	Yozgad	Zonguldak
S. F. Kalaycıoğlu	D. Akbel	S. Ataman
	Zonguldak	
	H. Balık	

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Sihhat ve İctimai Muavenet Vekâleti hastane ve réhabilitation müesseselerinde mütedavil sermaye tesisine dair kanun lâyihası

MADDE 1. — Sihhat ve İctimai Muavenet Vekâletince lüzum görülecek hastanelerde ücretle yapılacak her türlü muayene, tedavi, lâboratuvar tetkik ve tahlil işlerini tedvir ve Réhabilitation müesseselerine tahsis olunan sermayenin tedavülünü temin etmek üzere müessese amirinin mesuliyeti altında bir mütedavil sermaye idaresi tesis olunur.

MADDE 2. — Mütedavil sermaye idaresinin faaliyetini temin maksadiyle (500 000) beş yüz bin liralık mütedavil sermaye kabul edilmiş ve kullanma ve müesseselere tevzi salâhiyeti Sihhat ve İctimai Muavenet Vekâletine verilmiştir.

MADDE 3. — Mütedavil sermaye idaresi bu hizmetlerin ifası sırasında lüzum görülen her türlü malzeme ve saireyi alıp satmaya ve cihazları almaya yetkilidir.

MADDE 4. — Hastanelerde ücretle yapılacak her türlü muayene tedavi ve lâboratuvar tetkik ve tahlillerinden ve réhabilitation müesseselerinde imâl edilip satılan mevaddan, bu husustaki talimatname mucibince alınacak ücretler mütedavil sermaye idaresi tarafından tahsil edilir.

MADDE 5. — Tahsil edilen bu meblâğdan, devletçe her sene bütçesinde yatak başına kabul edilen genel gider tutarı ile, küçük ve büyük

SIHHAT VE İCTİMAİ MUAVENET ENCÜMENİ TADİLİ

Sihhat ve İctimai Muavenet Vekâleti hastane ve réhabilitation müesseselerinde mütedavil sermaye tesisine dair kanun lâyihası

MADDE 1. — Sihhat ve İctimai Muavenet Vekâletince lüzum görülecek hastanelerde ücretle yapılacak her türlü muayene, tedavi, lâboratuvar tetkik ve tahlil işlerini ve réhabilitation müesseselerine tahsis olunan sermayenin tedavülünü temin etmek üzere müessese amirinin mesuliyeti altında bir mütedavil sermaye idaresi tesis olunur.

MADDE 2. — Hükümetin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Mütedavil sermaye idaresi bu hizmetlerin ifası sırasında yalnız bu sermayenin tedvirine munhasır olmak üzere lüzum görülen her türlü malzeme ve saireyi alıp satmaya ve cihazları almaya yetkilidir.

MADDE 4. — Hükümetin 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Hükümetin 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

BÜTÇE ENCÜMENİNİN TADİLİ

Sihhat ve İçtimai Muavenet Vekâleti hastaneleriyle réhabilitation müesseselerine verilecek mütedavil sermaye hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — Sihhat ve İçtimai Muavenet Vekâletince lüzum görülecek hastanelerde ücretle yapılacak bilûmum muayene, tedavi ve lâboratuvar tetkik ve tahlil işlerini yapmak ve réhabilitation müesseselerinin işletilmesini temin etmek üzere (1 000 000) lira mütedavil sermaye verilmiştir.

MADDE 2. — Birinci madde ile verilen mütedavil sermaye her nevi müstehlik maddelerle mütedavil sermaye hizmetlerinin istilzam ettiği alât ve cihazların mubayaa ve tamirleri için kullanılabilir.

Ancak bu işlerde ek vazife ile istihdam edileceklere 100 lirayı geçmemek üzere Sihhat ve İçtimai Muavenet Vekâletince tesbit edilecek bir ücret verilir.

MADDE 3. — Mütedavil sermayenin işletilmesine mütaallik her türlü malî ve idari muamelelerin yürütülme şekline ait esaslar Maliye ve Sihhat ve İçtimai Muavenet vekâletlerince müştereken tesbit olunur. Malî yıl sonunda hâsıl olacak kârlar bir milyon liraya baliğ olunca ya kadar mütedavil sermayeye mahsup edilir.

Mütedavil sermaye muameleleri 1050 sayılı Muhasebei Umumiye Kanuniyle 2490 sayılı Arttırma, Eksiltme ve İhale Kanunu hükümlerine tâbi değildir.

Ancak mütedavil sermayenin her malî yıl sonunda tanzim olunacak bilânçoları evrakı müsbiteleriyle birlikte üç ay içinde Divanı Muhasebatın tetkik ve vizesine arz olunur.

ameliyeler için alınması lâzımgelen masraflar ayrılarak, her üç ayda bir mütedavil sermaye idaresince Hazineye - makbuz mukabili - yatırılır. Bundan bakiye kalacak meblûğ ile bâzı maddelerin alım satımından tahassul edecek kârlar mütedavil sermayenin varidatını teşkil eder.

MADDE 6. — Mütedavil sermayenin idaresi mesul muhasiple bulunduğu hastanede, müessese âmirinin müşterek mesuliyeti altında yürütülür.

Mütedavil sermayenin malî ve idari muameleleri ile merkez ve vilâyetler teşkilâtı Maliye ve Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekâletince mutabık kalınarak hazırlanacak bir talimatname ile tesbit olunur.

Asli vazife veya ek görev suretiyle mütedavil sermaye muhasipliklerine ve bunlara yardımcı olarak tâyin edilecek personele verilecek ücretler mezkûr vekâletlerce tesbit olunur.

MADDE 7. — Mütedavil sermaye muamelâtı 1050 sayılı Muhasebei Umumiye Kanunu ile 2490 sayılı Artırma, Eksiltme ve İhale Kanunu hükümlerine tâbi değildir.

Ancak mütedavil sermayenin her yıl sonunda tanzim olunan bilânçoları varidat ve masraf vesikalariyle birlikte Divanı Muhasebatın tetkikine arz olunur.

MADDE 8. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

MADDE 9. — Bu kanun hükümlerini icraya Maliye ve Sıhhat ve İçtimai Muavenet vekilleri memurdur.

22 . XII . 1954

Başvekil	Devlet Vekili ve
A. Menderes	Başvekil Yardımcısı
	<i>F. R. Zorlu</i>
Devlet Vekili	Devlet Vekili
<i>Dr. M. Sarol</i>	<i>O. Kapani</i>
Adliye Vekili	Millî Müdafaa Vekili
<i>O. Ş. Çiçekdağ</i>	
Dahiliye Vekili	Hariciye Vekili
<i>N. Gedik</i>	
Maliye Vekili	Maarif Vekili
ve Millî M. V. V.	<i>C. Yardımcı</i>
<i>H. Polatkan</i>	

MADDE 6. — Hükümetin 6 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Hükümetin 7 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 8. — Hükümetin 8 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 9. — Hükümetin 9 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren mer'idir.

MADDE 5. — Bu kanun hükümlerini icraya Maliye ve Sıhhat ve İçtimai Muavenet vekilleri memurdur.

Hü.

Nafia Vekili <i>K. Zeytinođlu</i>	İktisat ve Ticaret Vekili <i>S. Yırcalı</i>
Sıh. ve İç. Mv. Vekili <i>Dr. B. Uz</i>	G. ve İnhisarlar Vekili <i>E. Kalafat</i>
Ziraat Vekili <i>N. Ökmen</i>	Münakalât Vekili <i>M. Çavuşođlu</i>
Çalışma Vekili <i>H. Erkmen</i>	İşletmeler Vekili ve Hariciye V. V. <i>S. Ağaoğlu</i>

